Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket

Lausunto
7.9.2026
TIV/1179/2026

Eduskunta
Lakivaliokunta

Asia: Lakivaliokunnan kuuleminen, HE 46/2026

Tuomioistuinviraston asiantuntija lausunto oikeusministeriön vastineeseen hallituksen esityksestä eduskunnalle tietosuojalain ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain seuraamussäännösten muuttamiseksi

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Tuomioistuinvirastolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle tietosuojalain ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain seuraamussäännösten muuttamiseksi. Lausuntoa pyydetään oikeusministeriön laatimasta vastineesta.

Oikeusministeriö on laatinut vastineen perustuslakivaliokunnan antaman lausunnon (PeVL 40/2026 vp.) perusteella. Oikeusministeriö esittää, että hallituksen esityksessä esitellyt hallinnolliset seuraamusmaksut poistettaisiin julkishallinnon organisaatioilta. Lisäksi oikeusministeriö esittää rikosoikeusoikeudellisen virkavastuun täsmentämistä. Tuomioistuinviraston on aikaisemmassa lausunnossaan kiinnittänyt huomiota erityisesti hallintotuomioistuimille mahdollisesti aiheutuvasta lisätyöstä hallinnollisten seuraamusmaksujen takia sekä siihen, että resurssit eivät välttämättä riitä saapuvien asioiden käsittelemiseen kohtuullisessa ajassa. Muuten Tuomioistuinviraston on pitänyt hallinnollisia seuraamusmaksuja julkishallinnon organisaatioille kannatettavana.

Vastineessa oikeusministeriö esittää hallinnollisten seuraamusmaksujen poistamista. Tuomioistuin ei pidä seuraamusmaksujen poistamista kannatettavana. Kuten Tuomioistuinvirasto jo aiemmin on lausunut, hallinnolliset seuraamusmaksut vaikuttaisivat digitaalista toimintaympäristöä tarjoaviin viranomaisiin ja kannustavat näitä viranomaisia varmistumaan siitä, että ratkaisut suunnitellaan ja toteutetaan tietosuojavaatimusten mukaisesti. Tällä on suoria vaikutuksia myös tuomioistuinten tietoturvallisuuteen, käytössä olevien digityökalujen käytettävyyteen ja toimintavarmuuteen sekä palvelujen jatkuvuuden varmistamiseen entistä epävarmemmaksi muuttuneessa toimintaympäristössä.
Tuomioistuinvirasto myös huomauttaa, että tietosuojasääntely lähtee rekisterinpitäjän, eli organisaation vastuusta ja on olemassa tilanteita, joissa tietosuojasääntelyn noudattaminen ei toteudu organisaation tasolla ja tällaisissa tilanteissa yksittäisen virkamiehen henkilökohtainen rikosoikeudellinen virkavastuu voi muodostua kohtuuttomaksi. Tuomioistuinvirasto

katsoo, että oikeusministeriön vastineessa esitetty täsmennys rangaistussäännökseen voi mahdollisesti johtaa tilanteeseen, jossa rekisterinpitäjän laiminlyönnistä johtuva tietosuojasääntelyn noudattamatta jättäminen kaatuisi yksittäisen/yksittäisten virkamiesten vastuulle, vaikka kyse olisi rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän vastuiden laiminlyönnistä.

Tuomioistuinvirasto pitääkin tärkeänä, että hallituksen esityksessä selvemmin määriteltäisiin ja eroteltaisiin tilanteet, joissa on kyse yksittäisen virkamiehen virkarikoksesta ja tilanteet, jotka johtuvat rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän laiminlyönnistä tietosuojasääntelyn noudattamisessa. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli hallinnolliset seuraamusmaksut päädytään poistamaan.

Ylijohtaja Pasi Kumpula

Erityisasiantuntija Inka Grönqvist

Digitaalinen PDF-allekirjoitus / Digital PDF-signatur
Inka Grönqvist
Erityisasiantuntija
Tuomioistuinvirasto
inka.gronqvist@oikeus.fi
Asian tunnus / Ärende-ID: TIV/1179/2026
Asiakirjan tunnus / Dokument-ID: TIV-AK-2026-10644
08.09.2026 14:20:23

Digitaalinen PDF-allekirjoitus / Digital PDF-signatur
Pasi Kumpula
Ylijohtaja
Tuomioistuinvirasto
pasi.kumpula@oikeus.fi
Asian tunnus / Ärende-ID: TIV/1179/2026
Asiakirjan tunnus / Dokument-ID: TIV-AK-2026-10644
08.09.2026 15:22:58